

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบกับการเก็บข้อมูลทางการเงินของบริษัทร่วมด้วย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบด้านความเป็นอิสระ และด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน กับการมีส่วนร่วมข้องกับการตรวจสอบภายใน และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมข้องกับการตรวจสอบภายใน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 397 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 183 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 46.10

ผลการสำรวจพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติครบทั้ง 2 ข้อ คือ 1) ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เป็นกรรมการอิสระทั้งหมด และ 2) มีสมาชิกอย่างน้อย 1 คนมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน ทั้งสิ้น 173 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 94.54 โดยที่เหลืออีก 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 5.46 มีคณะกรรมการตรวจสอบที่ขาดคุณสมบัติข้อ 2) คือ ไม่มีสมาชิกอย่างน้อย 1 คนมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน

ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาในบทนี้ออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อในอนาคต

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้เขียนสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบด้านความเป็นอิสระ และด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน กับการมีส่วนร่วมข้องกับการตรวจสอบภายใน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 5 ข้อที่กล่าวไว้ในหน้า 7 - 12 สรุปผลการทดสอบได้ว่าคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบด้านความเป็นอิสระ และด้านความรู้ความชำนาญ เป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน 2 ประเด็น คือ

- 1) มีความสัมพันธ์กับการสอบทานแผนงานและผลการตรวจสอบภายใน และ
- 2) มีความสัมพันธ์กับการสอบทานการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของฝ่ายบริหาร

ทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวถือเป็นหน้าที่สำคัญที่คณะกรรมการตรวจสอบควรปฏิบัติ เพราะการสอบทานแผนงานและผลการตรวจสอบภายในดังกล่าว จะทำให้มั่นใจได้ว่าแผนงานที่ฝ่ายตรวจสอบภายในวางไว้ ครอบคลุมกิจกรรมหรือความเสี่ยงที่สำคัญที่องค์กรมี รวมทั้งทำให้มั่นใจว่าผลการตรวจสอบที่ฝ่ายตรวจสอบภายในทำรายงานเสนอจะได้รับการพิจารณาสั่งการและดำเนินการแก้ไขจากฝ่ายบริหารตามความเหมาะสม ส่วนการสอบทานการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของฝ่ายบริหารนั้นก็สำคัญเช่นกัน เนื่องจากฝ่ายบริหารอาจก่อให้เกิดความกดดันในการปฏิบัติหน้าที่ต่อฝ่ายตรวจสอบภายใน เช่น อาจจำกัดขอบเขตการตรวจสอบของฝ่ายตรวจสอบภายใน รวมถึงไม่มีการนำสิ่งที่ตรวจพบและข้อเสนอแนะของฝ่ายตรวจสอบภายในไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหน่วยรับตรวจนั้นๆ หากคณะกรรมการตรวจสอบเข้ามาสอบทานประเด็นดังกล่าวก็จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตรวจสอบภายใน และส่งผลให้องค์กรมีการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามแนวคิดของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในที่ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประชุมระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในทั้ง 3 ประเด็น คือ 1) จำนวนครั้งการประชุม 2) ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม และ 3) การจัดประชุมเป็นการส่วนตัวกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในทั้ง 3 ประเด็นนี้อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น อาจขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ขอบเขตการตรวจสอบ จำนวนประเด็นด้านการตรวจสอบภายในที่ต้องหารือกันในการประชุม และระดับความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน

จากผลการประเมินความคิดเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในทั้ง 5 กิจกรรม สรุปได้ว่าในกิจกรรมการส่งเสริมและประกัน ความเป็นอิสระแก่ฝ่ายตรวจสอบภายใน กิจกรรมการสอบทานแผนงาน และผลการตรวจสอบภายใน กิจกรรมการประเมินความเสี่ยง และระบบการควบคุมภายใน และกิจกรรมอื่นๆ คณะกรรมการ ตรวจสอบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในระดับมาก ส่วนกิจกรรมการเป็นผู้ประสานงาน คณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในระดับปานกลางเท่านั้น

เมื่อพิจารณารายชื่อแล้วพบว่าคณะกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นหน้าที่สำคัญ เช่น กิจกรรมการสอบทานแผนงานและผลการตรวจสอบภายใน และกิจกรรมการ ประเมินความเสี่ยงและระบบควบคุมภายใน กว่าร้อยละ 90 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ตอบว่าไม่ ปฏิบัติ ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันคณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ภายในในระดับที่น่าพึงพอใจ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในเหล่านี้จะทำให้คณะ กรรมการตรวจสอบได้สอบทานงานแผนงานและการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของฝ่ายตรวจสอบภายใน ทำให้ทราบถึงสถานะรวมถึงความเหมาะสมในการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายใน ของบริษัท ทราบถึงแผนงานและผลการตรวจสอบภายใน และได้รับข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ จากฝ่ายตรวจสอบภายในเพิ่มเติม ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ กำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ

1.1) คุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน กับการสอบทานแผนงานและผลการ ตรวจสอบภายใน และการสอบทานการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของฝ่ายบริหาร ซึ่ง ผลที่ได้เป็นข้อพิสูจน์ที่ยืนยันได้ว่าคุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือ การเงิน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน คณะกรรมการ ตรวจสอบที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความรู้ด้านนี้จะปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการ ตรวจสอบภายใน รวมถึงหน้าที่สอบทานการรายงานทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่ขาดสมาชิกดังกล่าว

ในการสำรวจครั้งนี้พบว่ามี 10 บริษัท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.46 ที่คณะกรรมการตรวจสอบ ขาดสมาชิกที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน ซึ่งอาจเป็นเพราะตลาด หลักทรัพย์ไม่มีข้อกำหนดที่บังคับให้บริษัทจดทะเบียนต้องมีสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่

มีความรู้ด้านนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทเหล่านี้อาจประสบปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ที่ต้องเกี่ยวข้องกับการสอบทานการรายงานทางการเงิน ระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีภายนอก รวมถึงต้องสอบทานประเด็นสำคัญทางด้านการบัญชีและการเงินอื่น ๆ ที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน หากคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีสมาชิกที่มีคุณสมบัติดังกล่าวเลย การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรายงานทางการเงินเหล่านี้คงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากประเด็นทางด้านการบัญชีและการเงินมีความซับซ้อน ยากต่อการทำความเข้าใจ เนื่องจากในปัจจุบันธุรกิจต่างๆ มีการขยายการลงทุนไปสู่ประเทศและภูมิภาคอื่นๆ เพิ่มขึ้น ระบบการบัญชีและการเงินจึงต้องพัฒนาไปสู่ระบบที่เป็นสากลเพื่อประโยชน์ต่อนักลงทุนในการเปรียบเทียบรายงานทางการเงินของประเทศต่างๆ ทำให้มาตรฐานการบัญชีของไทยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง รวมถึงมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ๆ อยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีสากล (International Accounting Standards: IAS) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระบบและมาตรฐานการบัญชีดังที่กล่าวมา หากคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางการบัญชีหรือการเงินแล้ว คงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอบทานรายงานทางการเงินที่ผู้บริหารด้านการบัญชีและการเงิน (CFO) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้จัดทำขึ้นได้ CFO อาจหาช่องว่างในการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน ปิดเบี่ยงข้อเท็จจริงอันเป็นสาเหตุให้งบการเงินมิได้แสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ซึ่งถือเป็นอันตรายอย่างมากต่อผู้ใช้ข้อมูลในรายงานทางการเงินเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ แม้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบจะสามารถจ้างที่ปรึกษาที่มีความรู้เฉพาะด้านมาให้คำปรึกษาด้านการบัญชีหรือการเงินได้ก็ตาม แต่หนทางในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพที่ดีที่สุดก็คือ คณะกรรมการตรวจสอบควรจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีและการเงินด้วยตัวเอง

แนวทางในการเสนอแนะ ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ควรเพิ่มข้อกำหนดเรื่องคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน โดยอาจกำหนดโดยอิงจากหลักเกณฑ์ของหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น สมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบทุกคนต้องมีความสามารถในการอ่านและเข้าใจงบการเงินขั้นพื้นฐาน และต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 1 คน มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน โดยกำหนดนิยามของผู้ที่จะมีคุณสมบัติด้านนี้ให้กระชับและชัดเจน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติตาม

1.2) คุณสมบัติด้านความเป็นอิสระ และคุณสมบัติอื่นๆ

นอกจากคุณสมบัติด้านความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินแล้ว กรรมการตรวจสอบควรมีคุณสมบัติด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น คุณสมบัติด้านความเป็นอิสระ และความเพียงพอของเวลาที่จะสละให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น เพราะการจัดตั้งคณะกรรมการ

ตรวจสอบมิใช่เป็นเพียงการจัดตั้งขึ้นให้ครบตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น หากแต่เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ดูแลงานด้านการกำกับดูแลกิจการให้ถูกต้อง โปร่งใส ซึ่งคุณสมบัติด้านความเป็นอิสระ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาไว้ค่อนข้างรัดกุมแล้ว เพราะข้อกำหนดด้านความเป็นอิสระถือเป็นข้อกำหนดเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี แต่การกำหนดคุณสมบัติด้านความเป็นอิสระยังกำหนดไว้อย่างกว้างๆ ดีความยากและก่อให้เกิดความสับสน ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ควรมีการแก้ไขต่อไป ส่วนเรื่องความเพียงพอของเวลา คณะกรรมการตรวจสอบต้องอุทิศเวลาให้แก่การปฏิบัติงานอย่างเพียงพอที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดขึ้น สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตกลงกับบริษัทได้ และสามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กรได้

แนวทางในการเสนอแนะ ได้แก่ การสรรหาคณะกรรมการตรวจสอบที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่ง ควรระบุคุณสมบัติที่บริษัทคาดหวังออกเป็นรายชื่ออย่างละเอียด เช่น คุณสมบัติด้านความเป็นอิสระ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านเวลาที่สามารถอุทิศให้แก่บริษัทได้ และควรกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจเพื่อเลือกกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติครบตามที่ตั้งไว้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้บริษัทได้กรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติครบตามที่คาดหวัง เหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนของคณะกรรมการบริษัทในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มที่ ส่วนปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบด้านความเป็นอิสระที่เข้าใจได้ยากนั้น ตลาดหลักทรัพย์ควรอธิบายตีความข้อกำหนดทั้ง 6 ข้อให้ชัดเจน รวมถึงใช้กรณีศึกษามาช่วยอธิบายให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยอาจจะอธิบายไว้ในแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2) ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน

ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายในถือเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังหน้าที่ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบด้วย เพราะถ้าผู้ตรวจสอบภายในขาดความเป็นอิสระแล้ว คณะกรรมการตรวจสอบก็จะไม่สามารถทราบถึงข้อมูลหรือประเด็นสำคัญๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัทได้ จากผลการสำรวจในครั้งนี้พบประเด็นที่อาจกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายใน คือ การให้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้ายหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในแก่ผู้บริหารและผู้มีอำนาจสูงสุดทางการบัญชีหรือการเงิน ซึ่งพบว่ามีอยู่เกือบร้อยละ 18 การให้อำนาจเช่นนี้จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในขาดความเป็นอิสระ เนื่องจากผู้ตรวจสอบภายในต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงิน หากตรวจพบจุดผิดพลาดหรือการทุจริตที่อาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจสูงสุดทางการบัญชีหรือการเงินก็อาจไม่กล้ารายงานเนื่องจากกลัวว่าจะกระทบต่อสถานะภาพของตน

แนวทางในการเสนอแนะได้แก่ ควรจัดสถานะของฝ่ายตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อ คณะกรรมการตรวจสอบ โดยหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในมีหน้าที่รับผิดชอบรายงานแผนงานและ ผลการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบทราบ การพิจารณา สถานะของหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือถอดถอนจาก ตำแหน่ง คณะกรรมการตรวจสอบต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยเสมอ เพื่อเป็นการประกัน ความเป็นอิสระให้แก่บุคลากรฝ่ายตรวจสอบภายใน และที่สำคัญผู้ตรวจสอบภายในก็ต้องมีความ เป็นอิสระหรือความเที่ยงธรรม (Objective) ในตนเองด้วย โดยหลีกเลี่ยงเรื่องที่จะก่อให้เกิดความ ขัดแย้งทางผลประโยชน์ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือกฎบัตรของฝ่ายตรวจสอบภายในอย่าง เคร่งครัด

3) ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับฝ่ายตรวจสอบภายใน

ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับฝ่ายตรวจสอบภายในถือเป็นความ สัมพันธ์ที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะฝ่ายตรวจสอบภายในถือเป็น หูเป็นตาให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลกิจการ แต่จากการ สัมภาษณ์ข้อมูลพบว่ายังมีบางบริษัทที่คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับฝ่ายตรวจสอบภายใน น้อยกว่าที่ควรจะเป็น เช่น บางบริษัทคณะกรรมการตรวจสอบไม่เคยประชุมกับหัวหน้าฝ่าย ตรวจสอบภายในเลย คณะกรรมการตรวจสอบไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้ายหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน และไม่ได้สอบทานแผนงานและผลการตรวจสอบภายใน เป็นต้น

แนวทางในการเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายได้แก่ คณะ กรรมการตรวจสอบควรจัดให้มีการพบปะ หรือจัดประชุมทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กับหัวหน้าและบุคลากรในฝ่ายตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน และไม่ให้บุคลากรฝ่ายตรวจสอบภายในรู้สึกว่าจะเกิดช่องว่างในการติดต่อสื่อสารกับ คณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงคณะกรรมการตรวจสอบควรมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมของฝ่าย ตรวจสอบภายในเพิ่มมากขึ้น เช่น มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมการวางแผนการตรวจสอบ กิจกรรม เกี่ยวกับบุคลากรของฝ่ายตรวจสอบภายใน ไม่ว่าจะเป็นการสอบทานจำนวนบุคลากรของฝ่าย ตรวจสอบภายใน สอบทานเรื่องความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากร รวมถึงจัดอบรมหรือส่ง บุคลากรฝ่ายตรวจสอบภายในไปรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะในการตรวจสอบให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อในอนาคต

จากการศึกษาครั้งนี้พบปัญหาจากการที่ไม่ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างก่อนออกแบบสอบถาม บางคำถามนำมาจากแบบสอบถามที่ใช้กับต่างประเทศซึ่งมีข้อกำหนดต่างจากประเทศไทย บางคำถามเข้าใจได้ยากเนื่องจากเป็นศัพท์เฉพาะทางการบัญชี จึงทำให้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ผู้ศึกษาท่านอื่นควรระวังเรื่องการออกแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบในอนาคต ผู้ศึกษาท่านอื่นอาจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านอื่นๆ ของคณะกรรมการตรวจสอบที่นอกเหนือจากกิจกรรมด้านการตรวจสอบภายใน เช่น กิจกรรมที่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีภายนอก หรือกิจกรรมด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ที่หน่วยงานของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ข้อเสนอแนะว่าเป็นกิจกรรมที่คณะกรรมการตรวจสอบควรให้ความสนใจเพิ่มเติมนอกเหนือจากบทบาทที่เน้นให้ความสำคัญกับการรายงานทางการเงิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย